

Metoda Hückla

Uproszczona wersja metody orbitali molekularnych (MO) w przybliżeniu liniowej kombinacji orbitali atomowych (LCAO) stosowana do opisu struktury elektronowej cząsteczek π -elektronowych.

Drastyczne przybliżenia:

- separowalność elektronów σ i π
- zaniedbanie oddziaływania między elektronami π

Postać hamiltonianu:

$$\hat{H}_\pi = \sum_{i=1}^n \hat{H}_{ef}(i) \quad (1)$$

gdzie n - liczba elektronów π , $\hat{H}_{ef}(i)$ - efektywny hamiltonian dla i -tego elektronu
 $\hat{H}_{ef}(i)$ - efektywny hamiltonian dla i -tego elektronu uwzględnia energię kinetyczną i -tego elektronu oraz energię jego oddziaływania z jądrami i z elektronami σ .

Postać potencjału odpowiadającego takiemu oddziaływaniu trudno określić.

W metodzie Hückla nie korzysta się z jawnej postaci operatora $\hat{H}_{ef}(i)$.

Można uznać, że $\hat{H}_{ef}(i)$ zawiera nawet oddziaływanie z pozostałymi elektronami π - (skoro i tak nie korzysta się z jawnej postaci operatora :-).

Funkcja własna hamiltonianu $\hat{H}_\pi$:

$$\Psi(1, 2, \dots, n) = \psi_i(1)\psi_j(2) \dots \psi_l(n) \quad (2)$$

Operator $\hat{H}_\pi$ nie zawiera operatorów dwuelektronowych, więc jest wszystko jedno, czy funkcja falowa ma postać iloczynu orbitali czy antysymetryzowanego iloczynu orbitali (wyznacznika zbudowanego z orbitali)

Energia całkowita: $E = \varepsilon_i + \varepsilon_j + \dots + \varepsilon_l$,

gdzie ε_i i $\psi_i(1)$ to rozwiązania równania:

$$\hat{H}_{ef}(1)\psi_i(1) = \varepsilon_i\psi_i(1) \quad (3)$$

Szukamy przybliżonych rozwiązań ψ_i w postaci:

$$\psi_i = \sum_{p=1}^m c_{ip}\chi_p, \quad i = 1, \dots, m \quad (4)$$

gdzie χ_p - orbital $2p_z$ atomu p -tego węgla, p numeruje atomy węgla, tworzące sprzężony układ wiązań podwójnych, a c_{ip} oznaczają nieznanne (poszukiwane) współczynniki rozwinięcia (liczby).

Na przykład, dla etenu (etylenu): jedno wiązanie podwójne - 2 elektrony π , 2 atomy węgla:

$$\psi_1 = c_{11}\chi_1 + c_{12}\chi_2 \quad (5)$$

$$\psi_2 = c_{21}\chi_1 + c_{22}\chi_2 \quad (6)$$

c_{11} , c_{12} , c_{21} , c_{22} nieznane liczby, które trzeba znaleźć metodą wariacyjną. Metoda wariacyjna, w której poszukiwane są nieznane współczynniki **liniowe** (jak tu c_{ip}) nazywana jest **metodą Ritza**.

Współczynniki c_{11} , c_{12} , c_{21} , c_{22} znajduje się jako rozwiązania jednorodnego układu równań, zwanego układem równań wiekowych albo sekularnych (wyprowadzenie było w notatkach do wykładu VII):

$$c_{k1}(H_{11} - \varepsilon) + c_{k2}(H_{12} - \varepsilon S_{12}) = 0 \quad (7)$$

$$c_{k1}(H_{21} - \varepsilon S_{21}) + c_{k2}(H_{22} - \varepsilon) = 0 \quad (8)$$

gdzie założono, że orbitale χ_i , czyli orbitale $2p_z$ atomów węgla, są znormalizowane, S_{pq} - całka nakrywania, H_{pp} - tzw. całka kulombowska, H_{pq} - tzw. całka rezonansowa

$$H_{pq} = \int \chi_p^* \hat{H}_{ef} \chi_q d\tau \quad (9)$$

Warunek istnienia nietrywialnych rozwiązań układu równań sekularnych:

$$\begin{vmatrix} H_{11} - \varepsilon & H_{12} - \varepsilon S_{12} \\ H_{21} - \varepsilon S_{21} & H_{22} - \varepsilon \end{vmatrix} = 0 \quad (10)$$

Wartości ε znajdowane są jako pierwiastki równania charakterystycznego wyznacznika sekularnego (dla etenu równania kwadratowego).

Dodatkowe założenia:

- $S_{pq} = 0$ dla $p \neq q$
- $H_{pp} = \alpha$ dla każdego p , niezależnie od położenia danego atomu węgla w cząsteczce
- $H_{pq} = \beta$, gdy wskaźniki p i q odnoszą się do sąsiadujących ze sobą atomów węgla
- $H_{pq} = 0$, gdy wskaźniki p i q odnoszą się do atomów, które ze sobą nie sąsiadują

Wartości całek kulombowskich i rezonansowych **nie są obliczane**.

Przyjmuje się takie wartości parametrów α i β , żeby uzyskać zgodność z **danymi eksperymentalnymi**, zatem metoda Hückla należy do **metod półempirycznych**.

Metody chemii kwantowej, w których nie korzysta się z żadnych danych doświadczalnych, tylko wychodząc z pewnych założeń, konsekwentnie wykonuje się obliczenia - **metody ab initio**

Warunek istnienia nietrywialnych rozwiązań układu równań sekularnych dla **etenu** przybiera postać:

$$\begin{vmatrix} \alpha - \varepsilon & \beta \\ \beta & \alpha - \varepsilon \end{vmatrix} = 0 \quad (11)$$

Dzieląc obie strony układu równań sekularnych przez β i podstawiając $\frac{\alpha - \varepsilon}{\beta} = x$ można warunek ten zapisać w postaci:

$$\begin{vmatrix} x & 1 \\ 1 & x \end{vmatrix} = 0 \quad (12)$$

Dla **butadienu** ($n=4$) taki warunek ma postać:

$$\begin{vmatrix} x & 1 & 0 & 0 \\ 1 & x & 1 & 0 \\ 0 & 1 & x & 1 \\ 0 & 0 & 1 & x \end{vmatrix} = 0 \quad (13)$$

Dla **etenu** znajdujemy x jako pierwiastki równania: $x^2 - 1 = 0$, czyli otrzymujemy: $\varepsilon_1 = \alpha + \beta$ i $\varepsilon_2 = \alpha - \beta$.

Wstawiając ε_1 do układu równań sekularnych i uwzględniając warunek, że szukany orbital molekularny ma być znormalizowany otrzymamy: $\psi_1 = \frac{1}{\sqrt{2}}(\chi_1 + \chi_2)$, natomiast wstawiając do układu równań sekularnych ε_2 otrzymamy: $\psi_2 = \frac{1}{\sqrt{2}}(\chi_1 - \chi_2)$,

Dla **butadienu** otrzymujemy energie orbitalne: $\varepsilon_1 = \alpha + 1,618\beta$, $\varepsilon_2 = \alpha + 0,618\beta$, $\varepsilon_3 = \alpha - 0,618\beta$ i $\varepsilon_4 = \alpha - 1,618\beta$ oraz orbitale molekularne:

$$\psi_1 = 0,372\chi_1 + 0,602\chi_2 + 0,602\chi_3 + 0,372\chi_4$$

$$\psi_2 = 0,602\chi_1 + 0,372\chi_2 - 0,372\chi_3 - 0,602\chi_4$$

$$\psi_3 = 0,602\chi_1 - 0,372\chi_2 - 0,372\chi_3 + 0,602\chi_4$$

$$\psi_4 = 0,372\chi_1 - 0,602\chi_2 + 0,602\chi_3 - 0,372\chi_4$$

Dla etenu w stanie podstawowym ψ_1 jest zajęтым orbitalem o najwyższej energii (na orbitalach π trzeba rozmieścić 2 elektrony).

Dla butadienu najwyższym orbitalem zajęтым w stanie podstawowym jest ψ_2 (na orbitalach π trzeba rozmieścić 4 elektrony.)

Informację dotyczącą postaci tych orbitali można wykorzystać w jakościowej teorii orbitali molekularnych.

Jakościowa teoria orbitali molekularnych

Jakościowe rozważania dotyczące orbitali molekularnych pozwalają nawet na przewidywanie przebiegu niektórych reakcji chemicznych. Dwa główne podejścia:

- **“frontier orbitals”** - orbitale graniczne, czyli najwyższy (tzn. mający największą (najmniej ujemną) energię) zajęty orbital molekularny (HOMO - **H**ighest **O**ccupied **M**olecular **O**rbital) i najniższy (mający najmniejszą wartość energii) niezajęty orbital molekularny (LUMO - **L**owest **U**noccupied **M**olecular **O**rbital) - analiza zmian tych orbitali w czasie zrywania wiązań i tworzenia się nowych i zależności tych zmian od ścieżki reakcji
- rozważania dotyczące **symetrii** orbitali molekularnych substratów i produktów

Kenichi Fukui (“frontier orbitals”)

Roald Hoffmann (zachowanie symetrii orbitali)

prace Hoffmanna wspólnie z Robertem Woodwardem

nagroda Nobla z chemii 1981

**Reguły stosowane w rozważaniach jakościowej teorii orbitali molekularnych
- w koncepcji orbitali granicznych**

- wzrost nakrywania między orbitalami atomowymi (AO) prowadzi do obniżenia energii MO; zmniejszenie nakrywania między AO do podwyższenia tej energii
- wpływ zmiany stopnia nakrywania między orbitalami na zmianę energii orbitalnych jest bardziej istotny dla MO o wyższej energii (jest to zgodne z faktem, że wpływ destabilizujący nakrywania AO prowadzącego do efektu antywiążącego jest większy niż wpływ stabilizujący nakrywania AO prowadzącego do efektu wiążącego)
- suma zmian energii jednoelektronowych, towarzyszących względnej zmianie położenia atomów, znajdujących się w odległości długości wiązania lub większej, odpowiada w przybliżeniu zmianie energii całkowitej cząsteczki

Typ reakcji - reakcje elektrocyliczne

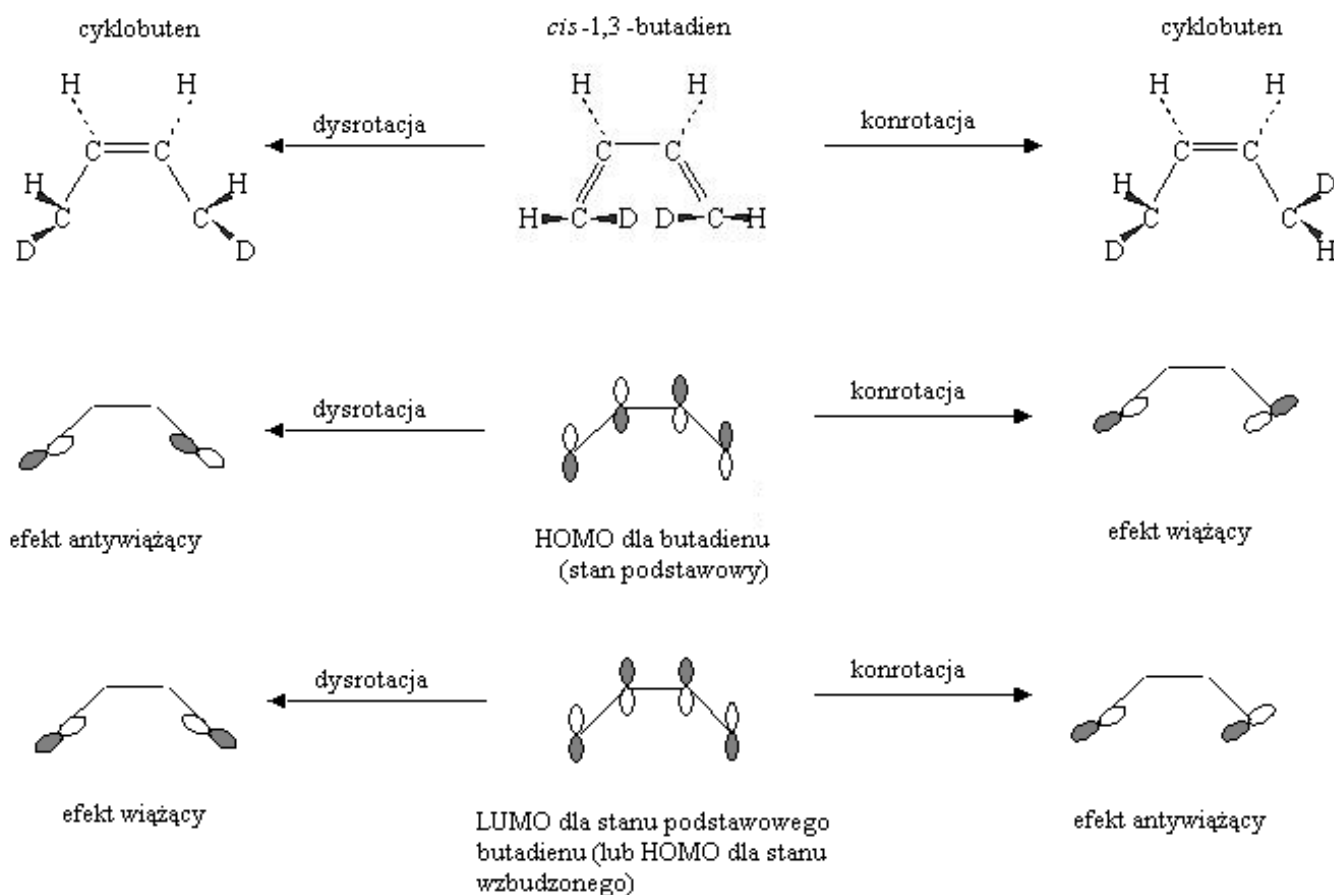
Jednocząsteczkowa cyklizacja otwartej cząsteczki, zawierającej sprzężony układ wiązań podwójnych - na przykład cyklizacja *cis*-1,3-butadienu do cyklobutenu

Wiele reakcji elektrocyklicznych wykazuje **stereospecyficzność** (prawie w 100% powstaje tylko jeden z możliwych produktów reakcji)

Próba wyjaśnienia przyczyny tego zjawiska w ramach jakościowej teorii MO

Rozpatrując mechanizm cząsteczkowy reakcji zakłada się, że procesy zachodzą **synchronicznie** (obroty pewnych grup atomów czy powstawanie wiązań - jednocześnie, a nie kolejno)

Rozważanie, w jaki sposób nakrywają się scentrowane na skrajnych atomach węgla orbitale atomowe tworzące HOMO (a jak te tworzące LUMO) *cis*-1,3-butadienu przy powstawaniu wiązania σ (Rys. 1) pozwalają przewidzieć mechanizm reakcji cyklizacji.

Rys.1

Na rysunku zaciemnienie konturu orbitalu odpowiada znakowi minus (brak zaciemnienia - znakowi plus).

Dla *cis*-1,3-butadienu cyklizacja

termiczna (reaguje butadien w stanie podstawowym) na drodze **konrotacji**

fotocchemiczna (reaguje butadien w stanie wzbudzonym) na drodze **dysrotacji**

Proste uogólnienie dla większych cząsteczek.

Dla polienów postać ogólna rozwiązań:

$$\varepsilon_k = \alpha + 2\beta \cos \frac{\pi k}{n+1} \quad (14)$$

$$\psi_k(1) = \sqrt{\frac{2}{n+1}} \sum_{p=1}^n \sin\left(\frac{\pi kp}{n+1}\right) \chi_p(1) \quad (15)$$

gdzie $k=1,2,\dots$, a n oznacza liczbę atomów węgla w polenie.

Heksatrien: 6 elektronów π , co oznacza, że HOMO ma o jeden węzeł więcej niż dla butadienu, czyli relacja między znakami współczynników, przez które mnożone są AO końcowych atomów węgla, jest w HOMO cząsteczki z $2n$ elektronami π taka jak w LUMO cząsteczki z $2n - 2$ elektronami π .

Efekty **odwrotne** niż dla butadienu: dysrotacja dla cyklizacji termicznej, a konrotacja dla reakcji fotocchemicznej

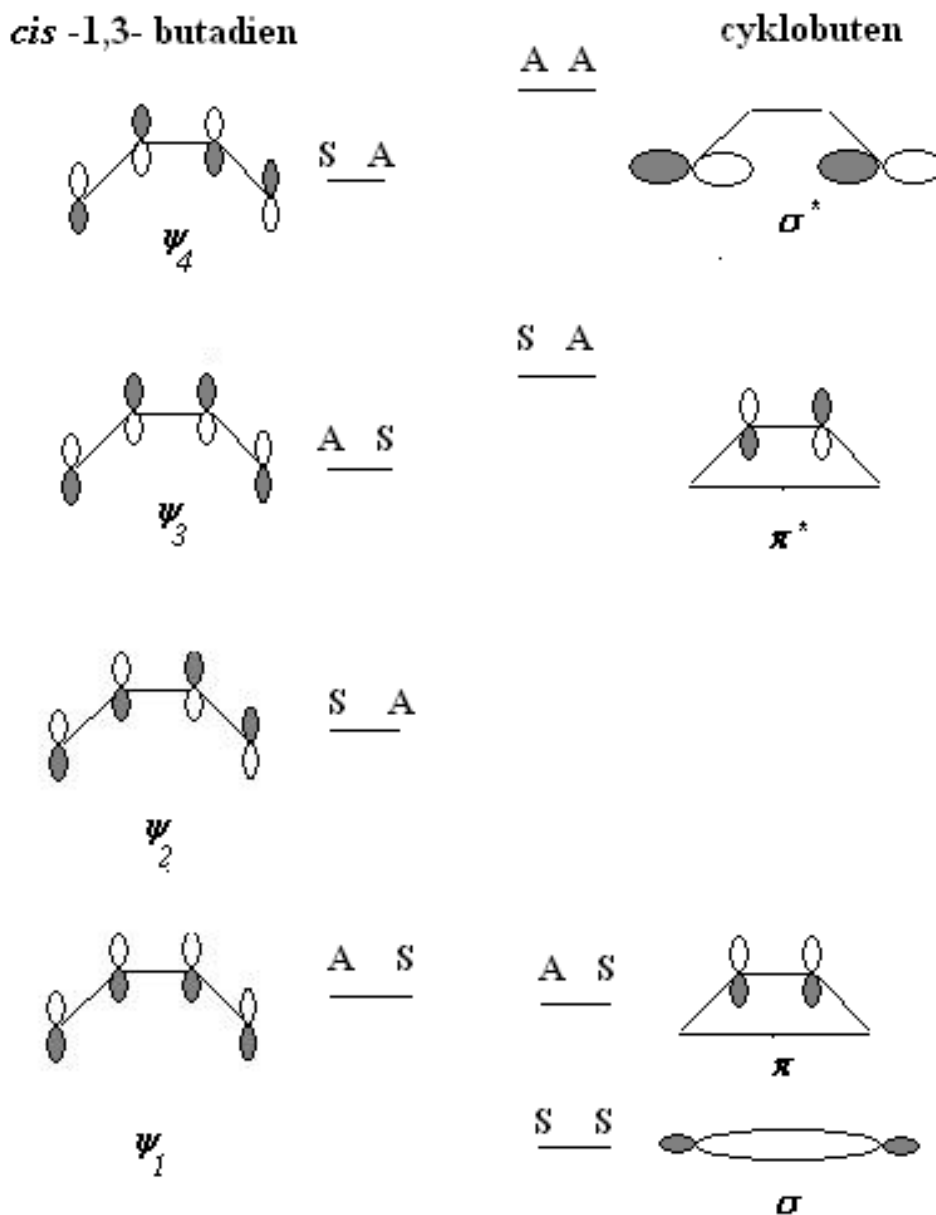
Do takich samych wniosków prowadzą rozważania oparte na sformułowanej przez R. Woodwarda i R. Hoffmanna zasadzie **zachowania symetrii orbitalnej**:

Jeśli w reagującym układzie zachowane są przez cały czas reakcji pewne elementy symetrii, przechodzące przez powstające lub zrywane wiązania, to zajęte przez elektrony orbitale nie mogą zmienić symetrii względem tych elementów.

Jeśli dla różnych mechanizmów pewnej reakcji zachowane są inne elementy symetrii, to powyższa zasada pozwala ustalić mechanizm tej reakcji.

Przykład: dla reakcji cyklizacji *cis*-1,3-butadienu zachodzącej na drodze konrotacji zachowana jest oś symetrii (C_2). Jest to oś, leżąca w płaszczyźnie wiązań C-C, prostopadła do pojedynczego wiązania i przechodząca przez jego środek. W cząsteczce cyklobutenu ta oś przechodzi przez środek wiązania podwójnego i równoległego do niego wiązania pojedynczego. Jeśli, natomiast, ta reakcja cyklizacji zachodzi na drodze dysrotacji, to zachowana jest płaszczyzna symetrii (prostopadła do płaszczyzny tworzonej przez wiązania C-C cząsteczki *cis*-1,3-butadienu i przechodząca przez środek pojedynczego wiązania).

Po ustaleniu symetrii orbitali butadienu i cyklobutenu względem tych elementów symetrii (Rys.2) można na podstawie **diagramu korelacji** orbitali (Rys.3) przewidzieć mechanizm reakcji.

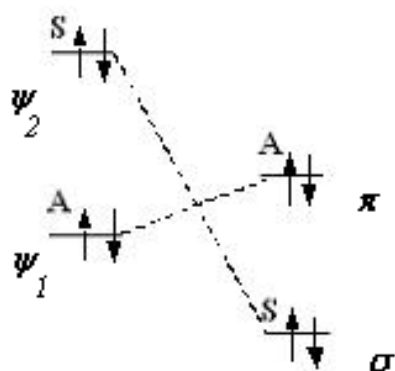
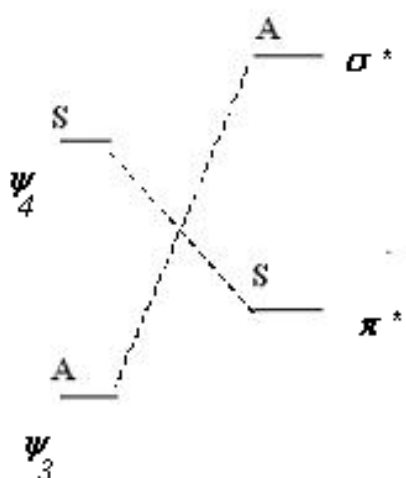

Rys.2

Na rysunku (Rys.2) kreski oznaczają poziomy energetyczne odpowiadające przedstawionym obok orbitalom molekularnym; symbol po lewej stronie nad każdą z kresk oznaczają, że dany orbital jest symetryczny (S) albo antysymetryczny (A) względem obrotów wokół osi C_2 ; symbole po prawej stronie odnoszą się do odbicia w płaszczyźnie symetrii zachowanej w czasie reakcji zachodzącej na drodze dysrotacji.

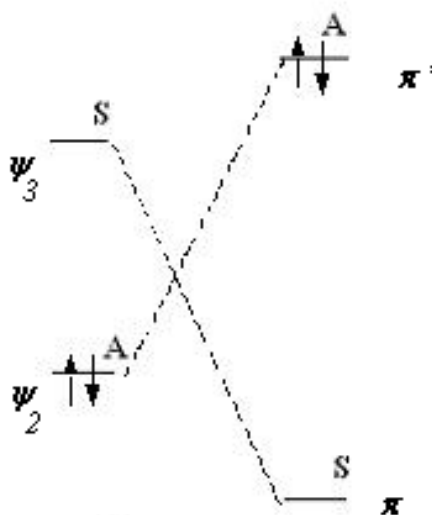
konrotacja - zachowana oś symetrii

dysrotacja - zachowana płaszczyzna symetrii

a

b

a'

b

Rys.3 Orbitale molekularne: a - dla *cis*-1,3-butadienu, b - dla cyklobutenu

W lewej części rysunku (Rys.3), odnoszącej się do cyklizacji w wyniku konrotacji, pozostawione zostały symbole, oznaczające symetrię orbitali względem zachowanej w tym procesie osi symetrii, natomiast w prawej części rysunku pozostawione zostały symbole, oznaczające symetrię orbitali względem odbicia w płaszczyźnie symetrii, zachowanej w czasie reakcji zachodzącej w wyniku dysrotacji. Z przedstawionego w prawej części rysunku (Rys.3) diagramu korelacji wynika, że termiczna cyklizacja w wyniku dysrotacji prowadziłyby do produktu w stanie wzbudzonym (podwójnie) - jest ona zatem wzbroniona. Dozwolona jest, natomiast, cyklizacja w wyniku konrotacji, która prowadzi do powstania produktu w stanie podstawowym.

Bardziej poprawne (choć trudniejsze) jest rozważanie **korelacji stanów** (albo konfiguracji) substratu i produktu reakcji. Dla **dysrotacji** stan podstawowy $\pi_1^2\pi_2^2$ butadienu powinien być skorelowany ze stanem $\sigma^2\pi^{*2}$, ponieważ orbital π_1 butadienu koreluje z σ butenu, a π_2 butadienu z π^* butenu. Dla **konrotacji** stan wzbudzony $\pi_1^2\pi_2\pi_3$ butadienu powinien być skorelowany ze stanem $\sigma\pi^2\sigma^*$, ponieważ orbital π_1 butadienu koreluje z π butenu, π_2 butadienu z σ butenu, π_3 butadienu z σ^* butenu. W obu przypadkach prowadziłyby to jednak do przecięcia się linii łączących stany o jednakowej symetrii. Zasada **nieprzecinania się linii odpowiadających stanom o jednakowej symetrii** wyjaśnia, które mechanizmy reakcji są dozwolone, przewidując pojawienie się **bariery energetycznej** dla termicznej cyklizacji na drodze dysrotacji i fotochemicznej cyklizacji na drodze konrotacji.

Reguły Woodwarda-Hoffmanna

termiczne reakcje elektrocykliczne cząsteczek z k elektronami π przebiegają na drodze dysrotacji dla $k = 4q + 2$ i na drodze konrotacji dla $k = 4q$ (gdzie $q=0, 1, 2, \dots$), dla pierwszego stanu wzbudzonego zasady są odwrotne.

Wykorzystanie koncepcji orbitali granicznych lub reguły zachowania symetrii orbitalnych pozwala przewidzieć także, że termiczna reakcja cykloaddycji przebiegająca w sposób suprafacjalny, jest dozwolona dla związków, w których liczba elektronów zajmujących orbitale typu π wynosi $4q + 2$, jak dla butadienu i etenu (tu sumaryczna liczba elektronów, zajmujących orbitale π , wynosi 6). Reakcja taka jest natomiast wzbroniona, jeśli liczba elektronów, zajmujących orbitale typu π , wynosi $4q$, np. dla dwóch cząsteczek etenu (W. Kołos, J. Sadlej, "Atom i cząsteczka", str. 405).

Więcej przykładów:

R. Jackson "Mechanizmy reakcji organicznych", PWN 2007;

W.Kołos, J. Sadlej "Atom i cząsteczka", WNT 2007.

Metoda Hückla - ciąg dalszy

Energie orbitalne uzyskane w ramach metody Hückla dla benzenu:

$$\varepsilon_1 = \alpha + 2\beta \quad (16)$$

$$\varepsilon_2 = \varepsilon_3 = \alpha + \beta \quad (17)$$

$$\varepsilon_4 = \varepsilon_5 = \alpha - \beta \quad (18)$$

$$\varepsilon_6 = \alpha - 2\beta \quad (19)$$

Znacznie większa stabilność benzenu niż heksatrienu, któremu odpowiada wyższa energia

Wpływ delokalizacji elektronów.

Obliczenie metodą Hückla energii fikcyjnych cząsteczek ze zlokalizowanymi wiązaniami podwójnymi

Liczba elektronów π parzysta $2n$ - energia fikcyjnej cząsteczki ze zlokalizowanymi wiązaniami podwójnymi równa energii n cząsteczek etenu.

Liczba elektronów π nieparzysta - dodatkowe elektrony przy tym atomie węgla, który nie jest związany z innymi wiązaniami podwójnymi.

$$E_{zlok} = 2n(\alpha + \beta) + m\alpha \quad (20)$$

gdzie $m=1$ dla obojętnej cząsteczki, $m=0$ dla kationu i $m=2$ dla anionu

$$E_{del} = E_{\pi} - E_{zlok} \quad (21)$$

Węglowodór	$E_{del}[\beta]$	E_{del} [kcal/mol]	E_{del}^{exp} [kcal/mol]
Eten	0	0	0
Butadien	0,472		
Heksatrien	0,988		
Benzen	2,000	-32,0	-36,0
Naftalen	3,68	-58,9	-61,0
Antracen	5,31	-85,0	-83,7

E_{del}^{exp} - "doświadczalna" energia delokalizacji uzyskana z doświadczalnych wartości energii wiązań pojedynczych i podwójnych przy założeniu addytywności energii wiązań.

Wskaźniki reaktywności cząsteczek π -elektronowych

Statyczne:

Jeśli orbital $\psi_k = \sum_{p=1}^m c_{kp} \chi_p$ opisuje jeden elektron, to prawdopodobieństwo znalezienia tego elektronu przy atomie r wynosi c_{kr}^2 .

Prawdopodobieństwo znalezienia dowolnego elektronu przy atomie r :

$$q_r = \sum_k n_k c_{kr}^2 \quad (22)$$

gdzie n_k -liczba elektronów na orbitalu ψ_k

q_r - **ładunek elektronów** π przy atomie r wyrażony w jednostkach ładunku elektronowego.

Dla sąsiadujących atomów r i s :

takie same znaki c_{kr} i c_{ks} - wzmocnienie wiązania między atomami, kiedy elektron zajmuje orbital ψ_k

przeciwnie znaki c_{kr} i c_{ks} - osłabienie wiązania między atomami, kiedy elektron zajmuje orbital ψ_k

Rząd wiązania pochodzący od elektronów π

$$p_{rs} = \sum_k n_k c_{kr} c_{ks} \quad (23)$$

Całkowity rząd wiązania $P_{rs} = 1 + p_{rs}$

Dla butadienu $P_{12}=P_{34}=1,894$, a $P_{23}=1,447$.

Im większa suma rzędów wiązań łączących dany atom z sąsiadującymi, tym silniej związany jest ten atom w cząsteczce i tym mniejszą powinien wykazywać reaktywność.

Wolna walencyjność - miara niewykorzystanych zdolności tworzenia wiązań przez atom r (miara reaktywności):

$$F_r = F_{max} - \sum_s P_{rs} \quad (24)$$

gdzie $F_{max} = 3 + \sqrt{3}$ i oznacza największą możliwą wolną walencyjność trygonalnie zhybrydowanego węgla

Dynamiczny wskaźnik reaktywności

Powstanie **kompleksu aktywnego** - zmiana struktury elektronowej cząsteczki.

Jeden z atomów wyłączony z układu sprzężonych wiązań podwójnych z powodu utworzenia czwartego wiązania z podstawnikiem - strata energii (miara **energii aktywacji** dla danego mechanizmu reakcji zwana **energią lokalizacji**)

Energia lokalizacji dla położenia r w układzie zawierającym n elektronów π

$$L_r = E_r - E + m\alpha \quad (25)$$

E - energia elektronów π całej cząsteczki π -elektronowej;

E_r - energia elektronów π "resztkowej" cząsteczki otrzymanej przez wyłączenie atomu w położeniu r z układu sprzężonych wiązań podwójnych;

$m=0$ dla reakcji nukleofilowej, $m = 1$ dla rodnikowej i $m = 2$ dla elektrofilowej.

W "resztkowej" cząsteczce liczba elektronów π wynosi n dla reakcji nukleofilowej (indeks L_r^-), $n - 1$ dla rodnikowej (L_r) i $n - 2$ dla elektrofilowej (L_r^+);

Na przykład dla benzenu E_r - energia elektronów π w łańcuchu pięciu atomów węgla: 4 elektrony dla podstawnika elektrofilowego, 5 dla rodnikowego, 6 - dla nukleofilowego.

Dla ustalenia miejsca ataku w reakcji podstawienia elektrofilowego przydatna jest też wartość współczynnika, znajdującego się w HOMO atakowanej cząsteczki przy orbitalu atomowym scentrowanym na atomie węgla w danej pozycji (HOMO c_r^2). Im większy ten współczynnik, tym bardziej prawdopodobny jest atak elektrofilowy, bo prawdopodobieństwo znalezienia elektronu najslabiej związanego z cząsteczką (opisywanego przez HOMO) jest duże w pobliżu tego atomu.

Analogicznie do ustalenia miejsca ataku w reakcji podstawienia nukleofilowego przydatna jest wartość współczynnika znajdującego się w LUMO atakowanej cząsteczki przy orbitalu atomowym scentrowanym na atomie węgla w danej pozycji (LUMO c_r^2).

Indeksy reaktywności (statyczne i dynamiczne) mogą być wykorzystywane do określenia prawdopodobnego przebiegu reakcji.